

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

3-son (2021-yil, iyun)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2021

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2021, № 3

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 6 marta chiqadi.

Jurnal O'zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: O'zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy
Elektron manzil: ped_mahorat@umail.uz

TAHRIR HAY'ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Bosh muharrir o'rinbosari: Navro'z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas'ul kotib: Hamroyev Alijon Ro'ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G'arbiy Universitet, Bolgariya)

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O'rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharopovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Qahhorov Otabek Siddiqovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО

Научно-теоретический и методический журнал

№ 3, 2021

Журнал включен в список обязательных выпусков ВАК при Кабинете Министров Республики Узбекистан на основании Решении ВАК от 29 декабря 2016 года для получения учёной степени по педагогике и психологии.

Журнал основан в 2001г.

Журнал выходит 6 раз в год

Журнал зарегистрирован Бухарским управлением агентства по печати и массовой коммуникации Узбекистана.

Свидетельство о регистрации средства массовой информации № 05-072 от 22 февраля 2016 г.

Учредитель: Бухарский государственный университет

Адрес редакции: Узбекистан, г. Бухара, ул. Мухаммад Икбол, 11.

e-mail: ped_mahorat@umail.uz

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Главный редактор: Адизов Бахтиёр Рахманович – доктор педагогических наук, профессор

Заместитель главного редактора: Навруз-заде Бахтиёр Нигматович – доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор: Хамраев Алижон Рузикулович – доктор педагогических наук (DSc), доцент

Хамидов Обиджон Хафизович, доктор экономических наук

Бегимкулов Узакбай Шаимкулович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудов Мэлс Хасанович, доктор педагогических наук, профессор

Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор

Янакиева Елка Кирилова, доктор педагогических наук, профессор (Болгария)

Каххаров Сиддик Каххарович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудова Муяссар, доктор педагогических наук, профессор

Козлов Владимир Васильевич, доктор психологических наук, профессор (Ярославль, Россия)

Чудакова Вера Петровна, PhD (Психология) (Киев, Украина)

Таджиходжаев Закирходжа Абдусаттарович, доктор технических наук, профессор

Аманов Мухтор Рахматович, доктор технических наук, профессор

Ураева Дармоной Саиджановна, доктор филологических наук, профессор

Дурдыев Дурдымурад Каландарович, доктор физико-математических наук, профессор

Махмудов Насыр Махмудович, доктор экономических наук, профессор

Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор

Киямов Нишон Содикович, доктор педагогических наук, профессор

Каххаров Отабек Сиддиқович, доктор экономических наук (DSc)

PEDAGOGICAL SKILLS

The scientific-theoretical and methodical journal

3, 2021

The journal is submitted to the list of the scientific journals applied to the scientific dissertations for **Pedagogic** and **Psychology** in accordance with the Decree of the Presidium of the Ministry of Legal office of Uzbekistan Republic on Regulation and Supervision of HAC (The Higher Attestation Commission) on December 29, 2016.

The journal is published 6 times a year

The journal is registered by Bukhara management agency for press and mass media in Uzbekistan.

The certificate of registration of mass media № 05-072 of 22 February 2016

Founder: Bukhara State University

Publish house: Uzbekistan, Bukhara, Muhammad Ikbol Str., 11.

e-mail: ped_mahorat@umail.uz

EDITORIAL BOARD:

Chief Editor: Pedagogical Sciences of Pedagogy, Prof. Bakhtiyor R. Adizov.

Deputy Editor: Pedagogical Sciences of Economics, Prof. Bakhtiyor N. Navruz-zade.

Editor: Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Asst. Prof. Alijon R. Khamraev

Doctor of Economics Sciences Obidjan X. Xamidov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Uzakbai Sh. Begimkulov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Mels Kh. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Holby I. Ibrahimov

Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Yelka K. Yanakieva (Bulgaria)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Siddik K. Kahhorov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. M. Mahmudova

Doctor of Psychology, Prof. Vladimir V. Kozlov (Yaroslavl, Russia)

Ph.D. of Psychology, Vera P. Chudakova (Kiev, Ukraina)

Doctor of Technical sciences, Prof. Mukhtor R. Amanov

Doctor of Technical sciences, Prof. Zakirkhodja A. Tadjikhodjaev

Doctor of Philology, Prof. Darmon S. Uraeva

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Prof. Durdimurod K. Durdiev

Doctor of Economics, Prof. Nasir N. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Shirinboy Sh. Olimov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Nishon S. Kiyamov

Doctor of Economics Sciences Otabek S. Kahhorov

MUNDARIJA-SODERZHANIE-CONTENTS

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA

Shirinboy Olimov, Shahnoza Samiyeva. O'zbek xalq og'zaki ijodida ma'naviy-axloqiy tarbiya talqini	
Нодира Мусаева. Системный подход при определении методов обучения и качества усвоения учебного материала.....	3
Nasiba Azimova, Soliha Bekchanova. Pedagogik texnologiya — ta'lim jarayonining harakatlantiruvchi kuchi.....	10
Anvar Sultonov, Shahnoza Quliyeva. Oliy ta'lim o'quv jarayonini modernizatsiyalash.....	14
Рухсора Кудратуллаева, Дилбар Мухамедова. Психологические условия личностно-профессионального развития педагога в системе повышения квалификации.....	18
Shavqiddin Adashboyev. Masofadan o'qitish ta'lim texnologiyalari orqali oliy ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kurslarini tashkil etish.....	22
Akbar Djurayev. Ta'lim tizimi sifatini boshqarishda rahbar faoliyatini izchil amalga oshirishga doir yondashuvlar.....	26
Baxshillo Umarov. Oliy o'quv yurti talabalarida mustaqillik tafakkurini shakllantirishda guruh rahbari-ning faoliyati.....	30
Sabohat Xolmatova. O'quvchilar intellektual-ma'naviy darajasining o'sishida kitobxonlik madaniyatining real imkoniyatlari va istiqbollari.....	34
Nigina Ismatova. Oliy ta'lim muassasalarida amaliy (seminar) mashg'ulotlarni innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish.....	38
Гуля Хабибова. Роль и личность наставника-педагога в произведениях мыслителей Востока.....	42
Амина Рўзикулова. Hozirgi zamon o'zbek oilalarida nikoh-oila munosabatlari mustahkamligining taminlanishida milliy qadriyatlarining ahamiyati.....	46
Manzura Ochilova, Gulnoz Tosheva. O'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish.....	50
Qobil Abdullayev. Milliy meros mazmunida oilaviy munosabatlar tizimi.....	54
Go'zal Yunusova. Farzandlar tarbiyasida onalarning individual va yosh xususiyatlari to'g'risidagi psixologik bilimlarga ega bo'lishlarining ahamiyati.....	58
Nuriddin Axmadiyev, Zarifjon Arslonov. Oiladagi ma'naviy muhit va ota – onaning bolaga axloqiy tarbiyasidagi o'rni.....	62
Umida Fayziyeva, Akmal Nazarov, Umida Sayitova. 6-7 yoshli bolalarni maktab ta'limiga pedagogik-psixologik tayyorligini aniqlashda psixologik testlarning ahamiyati.....	66
Хуршида Юлбарсова. Реализация эффективного процесса формирования и развития коммуникативной компетентности у будущего учителя-бакалавра.....	70
Anvar Nusratov. O'qituvchi-pedagog kasbiy pozitsiyasi va uni shakllantirish omillari.....	77
Bobomurod Jo'rayev. Pedagogik etikaning kategoriyalari va uning o'qituvchi faoliyatidagi o'rni.....	80
Ихтиёр Курбанов. Следствие развития креативности общества в основе творческих условий в сфере образования.....	84
Наталья Милорадова. Общетеоретические подходы к периодизации профессионального становления личности.....	88
Наталья Твердохлебова. Анализ компонентов деятельности правоохранителей, подлежащих трансформации в процессе их профессиональной самореализации.....	92
Laziz Olimov, Nodir Jumayev. Individual tafovutlar muammosining psixologik talqini.....	96
Xurshida Rajabova, Dilmurod Safarov, Elbek Do'sanov. Ta'lim muassasasi rahbarining pedagog xodimlar bilan muomalasida ularning xulq-atvoriga psixologik ta'sir qilish jihatlari.....	100
Наталья Якунина. Смысловая концепция мужчин-преступников зрелого возраста, отбывающих наказание в исправительных учреждениях.....	106
Nozima Mullaboyeva. O'smirlarda tavakkalchilikni tadqiq etish muammolari.....	110
Dilbar Rahmonova, Nargiza Bahriyeva. O'smir o'quvchilar orasida ijobiy muloqotni yuzaga keltirish va shakllantirish masalalari.....	115
Erkin Eshov. Milliy g'oya, milliy mafkura – milliy ruhiyat timsoli.....	120
Umar Ro'ziyev. Yoshlarni Vatan mudofaasiga tayyorlash tizimi.....	126
Mansur Yarashov, Aziz Jo'rayev. Organik kimyo fani ta'limida zamonaviy metodlardan foydalanish orqali talabalarda interaktivlikni oshirish.....	130

Mansur ERGASHOV
Buxoro davlat universiteti
organik va fizkolloid kimyo
kafedrası professori,
kimyo fanlari nomzodi

Aziz JO'RAYEV
Buxoro davlat universiteti
kimyo mutaxassisligi
I bosqich magistranti

ORGANIK KIMYO FANI TA'LIMIDA ZAMONAVIY METODLARDAN FOYDALANISH ORQALI TALABALARDA INTERAKTIVLIKNI OSHIRISH

Maqolada talabalarning organik kimyo fanidan nazariy va amaliy bilimlarini yanada mustahkamlash, ularning interaktiv (jamoaviy) ruhdagi faoliyatini oshiruvchi, fan asoslariga tayanuvchi mavzular mohiyatini tez va qulay ochib bera oladigan metodlar yordamida bo'lajak mutaxassisni yetishtirish xususida so'z boradi.

Kalit so'zlar: organik kimyo, interaktiv metodlar, nosimmetrik, xatolik, reaktiv, Markovnikov qoidasi, muammoli ta'lim.

В статье рассматриваются основы дальнейшего закрепления теоретических и практических знаний студентов в области органической химии, развития их деятельности в процессе обучения командном форме с использованием интерактивных методов.

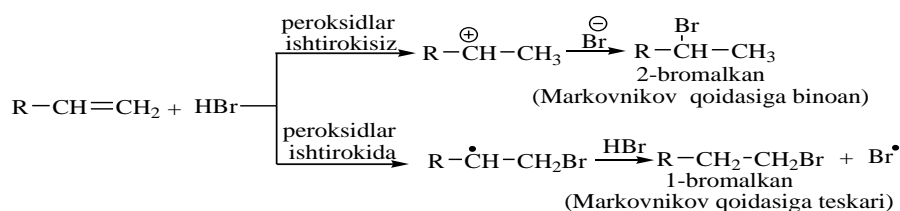
Ключевые слова: органическая химия, интерактивные методы, несимметричный, ошибка, реактивный, правило Марковникова, проблемное обучение.

The article discusses the foundations for further consolidation of theoretical and practical knowledge of students in the field of organic chemistry, the development of their activities in the process of teaching a team form using interactive methods.

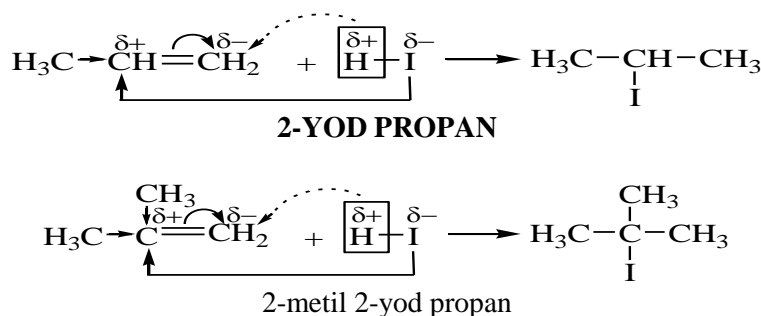
Key words: organic chemistry, interactive methods, asymmetric error, reactive, Markovnikov's rule, problem learning.

Kirish. Yuksak bilim va tafakkurga, intellektual salohiyat hamda ijodiy qobiliyatga ega bo'lgan kadrlarni tayyorlashning asosiy bosqishi ta'lim-tarbiya jarayoni hisoblanishini bilamiz. Istalgan jamiyatning taraqqiyoti, rivoj topishi o'sha jamiyatdagi barcha kasb egalarining yuksak mahorati hamda vijdonan faoliyat yuritishiga bog'liq. Har qanday soha vakili o'z kasbining ustasi bo'lishi, jamiyatning kerakli a'zosi sifatida faoliyat olib borishi uchun poydevor aynan ana shu – ta'lim-tarbiya olish jarayonida yaratiladi. Prezidentimiz Sh.Mirziyoyev ta'kidlab o'tganidek: "Yoshlarimizning mustaqil fikrlaydigan, yuksak intellektual va ma'naviy salohiyatga ega bo'lib, dunyo miqyosida o'z tengdoshlariga hech qaysi sohada bo'sh kelmaydigan insonlar bo'lib kamol topishi, baxtli bo'lishi uchun davlatimiz va jamiyatimizning bor kuch va imkoniyatlarini safarbar etamiz"[1].

Asosiy qism. "5140500 – kimyo" ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga mutaxassislik fani sifatida "organik kimyo" o'qitiladi. ushbu fan ta'limi uni o'zlashtirishda talabalardan yetarli poydevor bilim, mustaqil fikrlash, ijodiy tafakkur bilan birgalikda kuchli diqqat-e'tiborni talab etadi. ta'lim-tarbiya jarayonida faollik ikki tomonlama bo'lishini bilamiz. Demak, ayni paytda ta'lim beruvchining pedagogik mahoratga egaligi va izlanuvchanligi o'quv jarayoni samaradorligining oshishiga sabab bo'luvchi asosiy omillardan sanaladi. shuning uchun ham izlanuvchidan har bir organik moddaning fizik va kimyoviy xossalari, reaksiyalar sodir bo'lishi uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlari, tajriba bajarishdan oldin fanning umumiy qonuniyatlari va tajribani bajarish uchun barcha ma'lumotlarni yetarli darajada egallashi talab qilinadi. chunki yo'l qo'yilgan har qanday noto'g'ri harakat talabani fan ta'limi jarayonida ko'zlangan maqsaddan yiroqashtiradi, ya'ni istalgan (organik-sintez, polemerlanish, kondetsatlanish) jarayon natijalari biz uchun ijobiy bo'lmasligi tabiiy. Nosimmetrik alkenlarni gidrohalogenlash reaksiyalari yuqori regiosektivlikga ega bo'lib, reaksiya sharoitiga qarab ikki yo'nalish bo'yicha borishi mumkin:

Markovnikov qoidasiga (1869-yil) muvofiq borganda vodorod galogenidning vodorod atomi alkenning qo'shbog' orqali bog'langan vodorodga boy uglerod atomiga, galogen esa vodorodi kam uglerod atomiga birikadi:

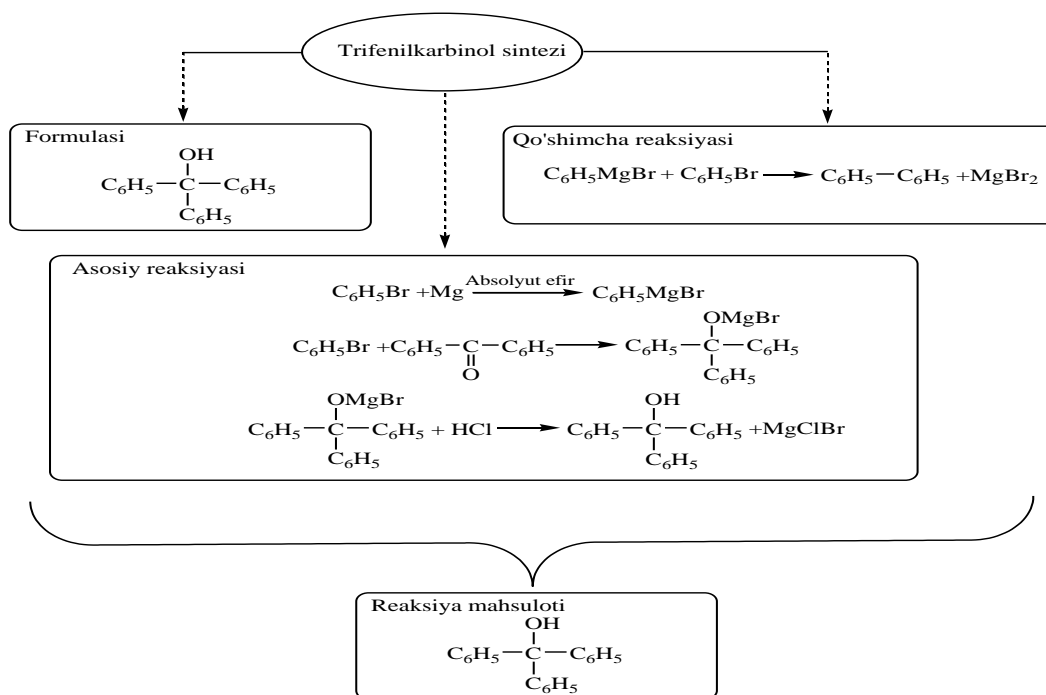

Nosimmetrik alkenlarga peroksidlar ishtirokida hbr ning birikishi v.v. markovnikov qoidasiga qarshi boradi (m. xarash, f. mayo, 1933-y)" [2].

mazkur fanni o'qitish professor-o'qituvchiga ham kuchli mas'ulyatni yuklaydi. mahorat va turli metodik usullarni bilish va ulardan o'z o'rnida foydalana olish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish uchun xizmat qiladi.

Muhokamalar va natijalar. organik kimyo oliy ta'lim muassasalarida o'qitiladigan asosiy fanlardan biri bo'lib, uning ta'limi ma'ruza, laboratoriya (tajriba), seminar va amaliy mashg'ulot shakllaridan iborat. tajribalar ta'lim jaroyonida bir necha interfaol metodlarni qo'llash imkoniyati mavjudligini ko'rsatadi. Jumladan, "case-study", "muammoli ta'lim", "venn diagrammasi", "baliq skleti", "jadval – grafik organayzeri" va boshqa bir qancha metodlarni misol tariqasida keltirish mumkin. har bir metodning o'ziga xos ustunligi, afvzalligi mavjud bo'lib, uni o'z o'rnida qo'llay bilish uslubchining mahoratiga bog'liq.

Masalan, case-study usulini "trifenil karbinol sintezi" mavzusida qo'llasak: tajribani boshlashimizdan oldin nazariy qism bilan tanishib chiqish davomida trifenil karbinolning umumiy formulasi asosiy va qo'shimcha ravishda boradigan reaksiyalarni bilishimiz lozim bo'ladi.

Oliy taa'lim muaassasalarida organik kimyodan laboratoriya mashg'ulotlarining aksariyati talabalarni 2 yoki 3 ta kichik guruhlariga bo'lib olib borilishini taqozo etadi. Har bir kichik guruh tajribani bajarib bo'lishgandan so'ng hisobotlar mas'ul o'qituvchilarga topshiriladi. Hisobotlarga nazar tashlansa, guruhlar miqyosida sintez natijalari turlichaligiga guvoh bo'lishimiz mumkin. yuzaga kelgan xatoliklar case-study usuli bo'yicha jamoaviy ketma-ketlikda quyidagi tartibda muhokamaga qo'yiladi:

Tajriba	yuzasidan	talabalar	fikr	almashadi:
Reaksiya	natijasida	qilingan	modda	fizik xossalari
(kristallangan trifenilkarbinol 162° C da suyuqlanadi...) va sifat reaksiyalari o'tkaziladi.				
Nazariy	hisob	ko'ra	reaksiya	unumi 78 %.
(Guruh hisobotlarida reraksiya unumi solishtiriladi).				

↓

Yuzaga kelgan xatoliklarda talabalar fikri muhokama qilinadi.

↓

Xatoliklarni tuzatishning aniq dasturi ishlab chiqiladi.

↓

Tajriba so'ngida xato va kamchiliklar o'rganilib, talabalarning bilimi, salohiyati va erkin fikrlash qobiliyatlari inobatga olingan holda o'qituvchi tomonidan baholanadi.

Jamoa bilan ishlash talabalar fikrlash doiralarini kengaytiradi, fikrlar xilma-xilligi asosida bilimlar yanada mustahkamlanadi.

Shu o'rinda "muammoli ta'lim" metodiga ehtiyoj seziladi. muammoli ta'lim metodi asosida trifenil karbinol sinteziga oid mavzu doirasida quyidagi muammoli savol va topshiriqlar guruhlariga taqdim qilinadi:

1. Bir atomli spirtlar haqida nimalarni bilasiz?
2. Bir atomli spirtlarning olinish reaksiyalariga misollar keltiring.
3. Bir atomli spirtlarning fizik va kimyoviy xossalari haqida gapirib bering.
4. Organik-sintez reaksiyalari jarayonini boshlashdan oldin idishlarning kimyoviy jihatdan tozaligiga jiddiy e'tibor qaratish muhimmi? javobingizni asoslang.
5. Reaktiv sifatida nega aynan brom benzol tanlangan? boshqa turdagi galogenarenlardan ham foydalanish mumkinmi?
6. Nima uchun jarayon absolyut efir muhitida bajarilishi lozim?
7. Reaksiya davomida muz bo'laklaridan foydalaniladi. nega?
8. Oraliq mahsulot difenilni qanday yo'qotish mumkin?
9. Haydash jarayoniga izoh bering.

10. Trifenil karbinolning fizik xossalarini gapirib bering.
11. Trifenil karbinol uchun qanday sifatli reaksiya qo'llaniladi?
12. Reaksiya unumini oshirish uchun qanday chora-tadbirlarni qo'llash mumkin?

Xulosa qilib aytganda, talaba mavzuga oid tegishli ma'lumotlar (sintezda ishlatiladigan reaktivlarning fizik-kimyoviy xossalari, boradigan asosiy va qo'shimcha reaksiya mexanizmlari, sintezni bajarish tartibi va hisobi, mahsulotning xossalari va hokazo)ga egaligiga ishonch hosil qilganidan so'ng o'qituvchi ishni bajarish uchun talabalarga ruxsat beradi.

Organik kimyo oliy ta'lim muassasalarida o'qitiladigan muhim va kelajakda ishlab chiqarish, tibbiyot, sanoat miqiyosida juda katta o'ringa ega bo'lgan fanlardan biri bo'lib, talabalar fanga oid nazariy va amaliy ko'nikmalarni to'liq o'zlashtirishlari lozim. bu esa o'z navbatida professor-o'qituvchilar zimmasiga yanada ko'proq mas'uliyat yuklaydi. bugungi kunda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan o'z o'rnida, maqsadga muvofiq ravishda foydalanish ta'lim sifatini oshiradi, darslarning samaradorligini rivojlantirishga fundamental asos bo'ib xizmat qiladi.

Adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Тошкент: “Ўзбекистон”, 2016. –56 б.
2. Shoymardonov R.A., Umarov B.B., Ergashov M.Y., Abduraxmonov S.F. Organik kimyo. - Toshkent: “Navro‘z”, 2015. -720 b.
2. Ergashov M.Y. Organik kimyodan laboratoriya mashg'ulotlar. – Toshkent: “Cho‘lpon”, 2019. – 140 b.